

บัญชีแสดงการที่ทำของพนักงานอัยการ

โชคชัย ทิฐักัจจธรรม
อัยการผู้เชี่ยวชาญพิเศษ

หนังสือกรมอัยการที่ น.ว. ๕๑/๒๔๙๘ ลงวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๔๙๘ เรื่อง การใช้แบบพิมพ์สารบบบัญชีและรายงานต่าง ๆ ได้กล่าวถึง อ.ก. ๕๐ ว่า หนังสือเสนอบัญชีแสดงการที่ทำของพนักงานอัยการ แบบนี้เป็นแบบที่พิมพ์ขึ้นใหม่ สำหรับอัยการจังหวัดทำรายงานการปฏิบัติราชการของพนักงานอัยการในบังคับบัญชาทุกคนเสนอต่อผู้อำนวยการอัยการภาค เพื่อพิจารณาและควบคุมถึงความรู้ความสามารถและผลงานที่ปฏิบัติของพนักงานอัยการแต่ละคนโดยใกล้ชิดและถี่ถ้วน การกรอกรายงานในแบบ อ.ก. ๕๐ นี้ สืบมาจาก ส. ๑, ส. ๒, ส. ๒ ก. และบัญชี บ. ๒ ดังได้กล่าวไว้ในสารบบและบัญชีนั้น ๆ แล้ว อาทิเช่น การตรวจสำนวนสำนวนปรากฏผู้ต้องหาที่ส่งตัวมาแยกเป็นคดีมีอัตราโทษถึง ๑๐ ปีหรือไม่ถึง ๑๐ ปี สำนวนปรากฏผู้ต้องหาที่ไม่ได้ส่งตัวมาแยกเป็นคดีธรรมดาและคดีเปรียบเทียบ การว่าความแยกเป็นคดีมีอัตราโทษถึง ๑๐ ปี หรือไม่ถึง ๑๐ ปี และเฉพาะคดีที่มีอัตราโทษไม่ถึง ๑๐ ปี แยกเป็นคดีที่จำเลยรับสารภาพหรือปฏิเสธ เป็นต้น ให้อัยการจังหวัดทำรายงานตามแบบ อ.ก. ๕๐ เสนอผู้อำนวยการอัยการภาคเดือนละครั้ง ออกจากที่ทำการในวันที่ ๕ ของเดือนต่อไป แล้วให้ผู้อำนวยการอัยการภาคพิจารณาเสนอไปยังกรมอัยการตามที่เหมาะสมคือ จะเสนอประกอบรายงานความสามารถ ความประพฤติ หรือจรรยาบรรณ หรือบัญชีขอเลื่อนเงินเดือน หรือจะเสนอเป็นพิเศษเฉพาะเรื่องก็ได้ จึงนับว่า อ.ก. ๕๐ ถือกำเนิดจากหนังสือฉบับนี้ และหนังสือฉบับนี้ยังได้กล่าวถึง บ. ๖ บัญชี ๑๒ ว่า เป็นบัญชีแสดงการที่ทำของพนักงานอัยการเป็นบัญชีทำนองเดียวกับแบบ อ.ก. ๕๐ การกรอกรายการก็เป็นไปทำนองเดียวกัน เพียงแต่เสนอ ๖ เดือนครั้ง บ. ๖ บัญชี ๑๒ หรือรายการที่ ๑๒ จึงน่าจะถือกำเนิดจากหนังสือฉบับนี้เช่นเดียวกัน

ต่อมาหนังสือกรมอัยการที่ น.ว. ๒๙/๒๔๙๙ ลงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๔๙๙ เรื่อง การใช้แบบพิมพ์ อ.ก. ๕๐ ได้กล่าวถึงว่า ตามหนังสือกรมอัยการที่ น.ว. ๕๑/๒๔๙๘ ลงวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๔๙๘ ได้วางระเบียบการใช้แบบพิมพ์เพิ่มเติมมานั้น ระเบียบการทำ อ.ก. ๕๐ หนังสือเสนอบัญชีแสดงการที่ทำของพนักงานอัยการ ที่ว่า “.....สำหรับอัยการจังหวัดทำรายงานการปฏิบัติราชการของพนักงานอัยการในบังคับบัญชาทุกคนเสนอต่อผู้อำนวยการอัยการภาค.....” นั้น มุ่งหมายให้อัยการจังหวัดทำรายงานการปฏิบัติราชการของพนักงานอัยการในบังคับบัญชาทุกคน รวมทั้งตัวอัยการจังหวัดเองด้วย จึงขอซ่อมความเข้าใจมาให้ถือเป็นทางปฏิบัติต่อไป

ต่อมาเนื่องจากได้มีประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๖ ลงวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๐๑ ให้บรรดาคดีที่มีข้อหาในความผิดบางประเภทที่เกิดขึ้นในหรือหลังวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๐๑ เวลา ๐๖.๐๐ น.อยู่ในอำนาจศาลทหาร และให้พนักงานอัยการเป็นอัยการทหารด้วย กรมอัยการจึงมีหนังสือด่วนมากที่ น.ว. ๒๘/๒๕๐๑ ลงวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๐๑ เรื่องชี้แจงวิธีปฏิบัติราชการของพนักงานอัยการที่ได้รับแต่งตั้งเป็นอัยการทหาร โดยหนังสือดังกล่าวได้แจ้งว่า กระทรวงกลาโหมได้มีหนังสือที่ ๒๑๘๑๔/๒๕๐๑ ลงวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๐๑ ถึงกระทรวงมหาดไทยชี้แจงวิธีปฏิบัติของพนักงานอัยการที่ได้รับแต่งตั้งเป็นอัยการทหาร เช่น สารบบบัญชีความทุกอย่างของพนักงานอัยการ ที่ได้รับแต่งตั้งเป็นอัยการทหารนั้น ให้แยกไว้เป็นส่วนหนึ่งต่างหาก ให้พนักงานอัยการที่ทำหน้าที่อัยการทหาร ทำงบคดี (บ. ๖) ตามแบบของพนักงานอัยการส่งไปยังกระทรวงกลาโหมทุก ๆ ๖ เดือน นับแต่วันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๐๑ เป็นต้นไป แบบพิมพ์คงใช้ตามแบบของพนักงานอัยการที่ที่เคยใช้อยู่เดิม ซึ่งต่อมาผู้อำนวยการเขต ๒ ได้มีหนังสือหารือมายังกรมอัยการ

เกี่ยวกับการทำบคตที่อยู่ในอำนาจศาลทหารและอื่น ๆ อีกหลายประการ โดยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ อ.ก. ๕๐ ผู้อำนวยการเขต ๒ ได้หารือว่า บัญชีแสดงการทำของพนักงานอัยการ (อ.ก. ๕๐) จะต้องแสดงยอดคดีที่ขึ้นศาลทหารไว้ต่างหาก หรือรวมกันทั้งคดีที่ขึ้นศาลทหารและศาลพลเรือน หรือสำรวจเฉพาะคดีที่ขึ้นศาลพลเรือนเท่านั้น ซึ่งกรมอัยการได้มีหนังสือที่ ๕๑๗๑/๒๕๐๑ ลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๐๑ ตอบข้อหารือว่าบัญชีแสดงการทำของพนักงานอัยการ (อ.ก. ๕๐) ซึ่งอัยการจังหวัดสำรวจส่งผู้อำนวยการอัยการเขตประจำเดือน ไม่ต้องแสดงยอดคดีที่ขึ้นศาลทหารไว้ต่างหาก ให้ทำรวมกันทั้งคดีที่ขึ้นศาลทหารและศาลพลเรือน

ถัดมาหนังสือกรมอัยการที่ มท ๑๐๐๔/ว ๑ ลงวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๐๘ เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมแบบพิมพ์ อ.ก. ๔๐ และ อ.ก. ๕๐ ได้กล่าวถึง การแก้ไขแบบพิมพ์ทั้ง อ.ก. ๔๐ และ อ.ก. ๕๐ แต่ผู้เขียนขอกล่าวถึงเฉพาะ อ.ก. ๕๐ โดยหนังสือได้กล่าวว่า อ.ก. ๕๐ หนังสือเสนอบัญชีแสดงการทำของพนักงานอัยการช่องตรวจสำนวนช่องที่ ๑ ปรากฏผู้ต้องหาที่ส่งตัวมา โทษถึง ๑๐ ปีขึ้นไป เรื่อง และโทษไม่ถึง ๑๐ ปี เรื่อง แก้ไขเป็นโทษอย่างต่ำจำคุกตั้งแต่ ๕ ปีขึ้นไป เรื่อง และโทษอย่างอื่น เรื่อง นอกจากนี้ได้เพิ่มช่อง ชั้นสูตรพลิกศพ เรื่อง ขึ้นอีก ๑ ช่อง ถัดจากช่องไม่ปรากฏผู้กระทำความผิด เรื่อง ช่องว่าความ ช่องที่ ๑ และที่ ๒ โทษถึง ๑๐ ปีขึ้นไป เรื่อง และโทษไม่ถึง ๑๐ ปี ปฏิเสธ เรื่อง รับสารภาพ เรื่อง แก้ไขเป็นโทษอย่างต่ำจำคุกตั้งแต่ ๕ ปีขึ้นไป ปฏิเสธ เรื่อง รับสารภาพ เรื่อง และโทษอย่างอื่น ปฏิเสธ เรื่อง รับสารภาพ เรื่อง นอกจากนี้ได้เพิ่มช่องชั้นสูตรพลิกศพ เรื่อง ขึ้นอีก ๑ ช่อง ถัดจากช่องโทษอย่างอื่น ช่อง สืบพยาน ปาก เรื่อง ตัดคำว่า “เรื่อง” ออก คงเหลือ สืบพยาน ปาก ข้อความในการที่จะกรอกชัดเจนอยู่แล้วไม่ต้องมีคำชี้แจงวิธีใช้ เพียงแต่ เพิ่มช่อง ชั้นสูตรพลิกศพ เรื่อง ขึ้นอีก ๑ ช่องเท่านั้น

ถัดมาหนังสือกรมอัยการที่ มท ๑๐๐๑/ว ๑๓ ลงวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๑๖ เรื่อง แบบพิมพ์ อ.ก. ๕๐ หนังสือเสนอบัญชีแสดงการทำของพนักงานอัยการ ได้กล่าวว่า กรมอัยการพิจารณาเห็นสมควรที่จะได้ทราบถึงความรู้ความสามารถและผลงานที่ปฏิบัติของพนักงานอัยการแต่ละคนโดยใกล้ชิดถี่ถ้วน และโดยสม่ำเสมอตลอดปีจากแบบพิมพ์ อ.ก. ๕๐ กรมอัยการจึงได้วางระเบียบเกี่ยวกับแบบพิมพ์ อ.ก. ๕๐ หนังสือเสนอบัญชีแสดงการทำของพนักงานอัยการเพิ่มเติม ดังต่อไปนี้ ให้อัยการจังหวัดทำรายงานตามแบบ อ.ก. ๕๐ รวม ๓ ชุด เก็บรักษาไว้ ณ ที่ทำการอัยการจังหวัดนั้น ๆ ๑ ชุด เสนอต่ออัยการพิเศษประจำเขต ๒ ชุด เดือนละครั้งออกจากที่ทำการภายในวันที่ ๕ ของเดือนต่อไป แล้วให้อัยการพิเศษประจำเขตเสนอไปยังกรมอัยการ ๑ ชุด พร้อมกับ อ.ก. ๔๐ หนังสือเสนอบัญชีสำนวนที่ค้าง ส่วนกองคดีได้จัดทำส่งกรมอัยการอยู่แล้ว ให้ปฏิบัติไปตามเดิม

ต่อมาหนังสือกรมอัยการที่ มท ๑๐๐๔/ว ๓๖ ลงวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๒๐ เรื่อง การลงรายการในรายงานอัยการแบบ บ. ๖ และแบบบัญชีแบบ อ.ก. ๕๐ ระบุว่า เมื่อพนักงานอัยการได้ร่วมทำการชั้นสูตรพลิกศพในกรณีที่ความตายเกิดขึ้นโดยการกระทำของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ หรือตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ ตามความในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕๐ นั้น ได้มีอัยการจังหวัดบางแห่งสำรวจการทำที่พนักงานอัยการได้ร่วมทำการชั้นสูตรพลิกศพดังกล่าว ลงรายงานอัยการประจำ ๖ เดือนหรือประจำปี (บ. ๖) ในรายการที่ ๑๐ บัญชีความอาญาที่แก้ต่าง ประเภทคดี ๓ ร้องขอให้ศาลไต่สวนการชั้นสูตรพลิกศพ และลงในรายการที่ ๑๒ บัญชีแสดงการทำของพนักงานอัยการช่องตรวจสำนวนชั้นสูตรพลิกศพ ซึ่งไม่เป็นการถูกต้อง เพราะไม่ใช่กรณีร้องขอให้ศาลไต่สวน และไม่ใช่ว่าเป็นการตรวจสำนวน คงเป็นแต่เพียง

การร่วมชั้นสูตรพลิกศพเท่านั้น ดังนั้น เมื่อมีกรณีที่พนักงานอัยการไปร่วมทำการชันสูตรพลิกศพ ให้ปฏิบัติดังนี้ (ผู้เขียนขอกล่าวถึงเฉพาะในส่วนของ อ.ก. ๕๐) บัญชีแสดงการที่ทำของพนักงานอัยการ (อ.ก.๕๐) ประจำเดือน ไม่ต้องแสดงสถิติไว้ในช่องตรวจสำนวนชันสูตรพลิกศพ แต่ให้รวบรวมหมายเหตุไว้ให้ทราบว่าพนักงานอัยการ คนใดร่วมทำการชันสูตรพลิกศพที่ราย

หลังจากนั้นในปี พ.ศ. ๒๕๒๐ ได้มีการประชุมอัยการจังหวัดและอัยการพิเศษประจำเขต ทหารอาณัติ และหนังสือเวียนแจ้งผลการประชุมให้ถือปฏิบัติติดตามมาภายหลัง เช่น หนังสือเวียน กรมอัยการที่ มท ๑๐๐๔/ว ๗๒ ลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๒๑ (ผู้เขียนขอกล่าวถึงเฉพาะเรื่อง อ.ก. ๕๐) ซึ่ง อัยการจังหวัดตรังและอัยการจังหวัดนครราชสีมา เสนอในที่ประชุมว่า ในรายงานการตรวจสำนวน ช่อง “รวม” ขอให้ขยายให้กว้างกว่าเดิม ที่ประชุมมีมติให้กรมอัยการพิจารณาแก้ไขในเมื่อจะปรับปรุงรูปแบบพิมพ์ใหม่ ซึ่งกรมอัยการจะให้แก้ไขปรับปรุงให้เป็นไปตามมติที่ประชุมต่อไป

ถัดมากรมอัยการได้มีหนังสือที่ มท ๑๐๐๔/ว ๕๕ ลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๒๕ เรื่อง การทำบัญชีสำนวนที่ค้าง บัญชีแสดงการที่ทำของพนักงานอัยการ และรายงานอัยการประจำ ๖ เดือนแรก ประจำ ๖ เดือนหลัง และประจำปี โดยหนังสือเวียนฉบับนี้ได้อ้างถึงหนังสือกรมอัยการที่ ๓๐/๒๔๗๘ ลงวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๔๗๘ และที่ น.ว. ๕๑/๒๔๘๘ ลงวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๔๘๘ ที่ให้เสนอบัญชีสำนวนที่ค้าง (อ.ก. ๕๐) บัญชีแสดงการที่ทำของพนักงานอัยการ (อ.ก. ๕๐) และรายงานอัยการประจำ ๖ เดือนแรก ประจำ ๖ เดือนหลัง และประจำปี ไปยังกรมอัยการนั้น ปรากฏว่าที่ทำการอัยการส่วนมากทำสถิติต่าง ๆ ยังคลาดเคลื่อนอยู่เสมอ เมื่อกรมอัยการทักท้วงไปแล้วก็ยังคลาดเคลื่อนอยู่อีก ทั้งนี้ เนื่องจากเจ้าหน้าที่ขาดความรอบคอบและเอาใจใส่เกี่ยวกับระเบียบปฏิบัติและไม่ตรวจทานให้ถูกต้องเสียก่อน กรมอัยการจึงต้องทักท้วงมาอีกทำให้การทำงานดำเนินไปชักช้าและเพิ่มงานโดยใช้เหตุ ดังนั้น เพื่อให้การเสนอสถิติต่าง ๆ ดังกล่าวได้ถูกต้อง จึงให้อัยการจังหวัดทุกจังหวัด อัยการพิเศษประจำเขตทุกเขต และอัยการพิเศษฝ่ายทุกฝ่ายได้กำชับเจ้าหน้าที่ ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวกับการทำรายงานดังกล่าวข้างต้น ได้เอาใจใส่ตรวจทานศึกษาและปฏิบัติตามระเบียบให้ถูกต้องในโอกาสต่อไป

ครั้นต่อมาหนังสือสำนักงานอัยการสูงสุดที่ อส ๐๐๑๘.๔/ว ๙๐ ลงวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๓๖ เรื่อง การแก้ไขเพิ่มเติมวิธีการกรอกแบบพิมพ์ ได้กล่าวถึงเหตุผลที่ต้องออกหนังสือเวียนฉบับนี้ว่า เนื่องจากสำนักงานอัยการสูงสุดพิจารณาเห็นว่า เพื่อให้การกรอกข้อมูลสถิติลงในแบบพิมพ์บัญชีแสดงการที่ทำของพนักงานอัยการ (อ.ก. ๕๐) และบัญชีแสดงการที่ทำของพนักงานอัยการ (บ. ๖) รายการที่ ๑๒ เป็นแบบเดียวกันทั่วประเทศ รวมทั้งเพื่อให้เกิดความสะดวกและไม่ให้เกิดการซ้ำซ้อนในการเก็บข้อมูลที่ยังไม่ได้ผ่านการคำนวณ ทั้งนี้เพื่อให้การตรวจสอบข้อมูลสถิติที่รายงานเข้าไปยังสำนักงานอัยการสูงสุดซึ่งผิดพลาดอยู่เนือง ๆ สามารถกระทำได้ง่ายและสะดวกยิ่งขึ้น สำนักงานอัยการสูงสุดจึงกำหนดวิธีการกรอกข้อมูลสถิติลงในแบบพิมพ์ดังกล่าวเพิ่มเติม โดยให้สำนักงานอัยการประจำศาลชั้นต้น กรอกแบบพิมพ์บัญชีแสดงการที่ทำของพนักงานอัยการ (อ.ก. ๕๐) และแบบบัญชีรายงานอัยการ (บ. ๖) รายการที่ ๑๒ ดังต่อไปนี้ ๑) ให้กรอกข้อมูลดิบ จำนวนสำนวนซึ่งพนักงานอัยการแต่ละคนเป็นผู้ตรวจ โดยแยกเป็นกรณีตรวจในฐานะ เจ้าของสำนวน, ตรวจผ่าน, ปฏิบัติราชการแทน และรักษาราชการแทน โดยให้กรอกในช่องหมายเหตุช่องสุดท้ายว่า “เจ้าของสำนวน”, “ตรวจผ่าน”, “ปรท.”, และ “รทท.” แล้วแต่กรณี โดยให้เก็บข้อมูลถึงตำแหน่ง หก. และ จ. เท่านั้น ๒) ให้ยกเลิกการบันทึกหมายเหตุการณ์ปฏิบัติราชการแทนและรักษาราชการแทน ต่อท้ายด้านล่างของแบบพิมพ์ พร้อมทั้งมีคำอธิบายการกรอกแบบพิมพ์แนบไปกับหนังสือเวียน

หลังจากนั้นเพื่อให้การรายงานตามแบบ อ.ก. ๕๐ ดำเนินไปด้วยความสะดวกรวดเร็วและสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างสอดคล้องกับการจัดระเบียบบริหารราชการและการแบ่งส่วนราชการที่ได้จัดทำขึ้นใหม่ จึงมีหนังสือสำนักงานอัยการสูงสุดที่ อส ๐๐๑๘.๔/ว ๒๐๕ ลงวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๓๘ เรื่อง การแก้ไขเพิ่มเติมวิธีการกรอกแบบพิมพ์บัญชีแสดงการทำของพนักงานอัยการ (อ.ก. ๕๐) หนังสือฉบับนี้ได้กำหนดให้ส่วนราชการและหน่วยงานของสำนักงานอัยการสูงสุดที่เคยทำ อ.ก. ๕๐ จัดทำ อ.ก. ๕๐ โดยจัดเก็บข้อมูลจากสารบบและบัญชีของสำนวนแต่ละประเภทและงานนั้น ๆ ตามตัวอย่างและคำอธิบายที่ส่งมาด้วย ส่วนการรายงานข้อมูลการตรวจผ่านปฏิบัติราชการแทน รักษาการแทนอันเป็นรายละเอียดที่เคยแสดงไว้ตามหนังสือสำนักงานอัยการสูงสุดที่ อส ๐๐๑๘.๔/ว ๙๐ ลงวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๓๖ ให้ยกเลิก ทั้งนี้ให้เริ่มดำเนินการตั้งแต่รายงานของประจำเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๘ เป็นต้นไป ในคำอธิบายที่แนบมากับหนังสือฉบับนี้ได้กล่าวถึงการจัดเก็บข้อมูลลงในบัญชีแสดงการทำของพนักงานอัยการ (อ.ก. ๕๐) โดยช่องตรวจสอบสำนวนปรากฏผู้ต้องหาที่ส่งตัวมา ให้เก็บข้อมูลจากสารบบ ส. ๑ (เว้นแต่สำนวนฟ้องด้วยวาจาเก็บข้อมูลจากสารบบ ส. ๔) ช่องตรวจสอบสำนวนปรากฏผู้ต้องหาที่ไม่ได้ส่งตัวมา (คดีธรรมดา) เก็บข้อมูลจากสารบบ ส. ๒ ช่องตรวจสอบสำนวนปรากฏผู้ต้องหาที่ไม่ได้ส่งตัวมา (คดีเปรียบเทียบ) เก็บข้อมูลจากสารบบ ส. ๒ ก. ช่องตรวจสอบสำนวนไม่ปรากฏผู้กระทำความผิด เก็บข้อมูลจากสารบบ ส. ๓ ช่องตรวจสอบสำนวนชั้นสูตรพลิกศพ เก็บข้อมูลจากสารบบ ส. ๑๒ ช่องตรวจสอบสำนวนแก้ต่างคดีอาญา เก็บข้อมูลจากสารบบ ส. ๕ ช่องตรวจสอบสำนวนดำเนินคดีแพ่ง เก็บข้อมูลจากสารบบ ส. ๕ ก. (ภายหลังยกเลิกโดยหนังสือสำนักงานอัยการสูงสุดที่ อส(สผสท.)๐๐๑๘/ว ๒๙๐ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๔๕) ช่องว่าความ เก็บข้อมูลจากบัญชีนัดทำการ (บ. ๒)

ถัดมาหนังสือสำนักงานอัยการสูงสุดที่ อส(สผสท.)๐๐๑๘/ว ๒๙๐ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๔๕ ได้กล่าวถึงว่า เนื่องจากระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุด ว่าด้วยการดำเนินคดีแพ่งของพนักงานอัยการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ ข้อ ๑๘ กำหนดให้สำนักงานอัยการจังหวัด เมื่อพิจารณาเรื่องหรือออกคำสั่งรับว่าต่างหรือแก้ต่างสำนวนคดีใด และข้อ ๑๙ กำหนดให้สำนักงานประจำศาล เมื่อหัวหน้าพนักงานอัยการออกคำสั่งรับว่าต่างหรือแก้ต่างและตรวจร่างคำฟ้องหรือคำให้การ แล้วให้รายงานไปยังอัยการพิเศษฝ่ายคดีแพ่งเขตทราบเป็นรายเดือนภายในวันที่ ๑๕ ของเดือนถัดไป ตามแบบที่สำนักงานอัยการสูงสุดนั้น จึงเห็นสมควรกำหนดแบบรายงานบัญชีสำนวนเสร็จ ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย และเพื่อให้สอดคล้องกันและสามารถตรวจสอบประเมินผลการปฏิบัติงานของพนักงานอัยการได้ จึงได้จัดทำแบบบัญชีสำนวนค้างแพ่ง (อ.ก. ๔๐ พ.) บัญชีแสดงการทำของพนักงานอัยการคดีแพ่ง (อ. ก. ๕๐ พ.) รายงานอัยการ บ. ๖ บัญชี ๑๑ บัญชีความแพ่งที่เป็นโจทก์ว่าต่างแก้ต่าง คำอธิบายวิธีการกรอกข้อมูลคดีแพ่ง ตามสิ่งที่แนบมาด้วย แยกต่างหากจากคดีอาญา ส่วนบัญชีชี้แจงเหตุที่สำนวนค้าง (อ. ก. ๔๐ ก.) ยังคงให้รายงานเช่นเดิม โดยให้อัยการจังหวัดรายงานตามแบบดังกล่าวไปยัง อัยการพิเศษฝ่ายคดีแพ่ง เพื่อให้อธิบดีอัยการเขตตรวจสอบและรวบรวมส่งไปยังสำนักงานอัยการสูงสุดเป็นรายเดือน โดยให้รายงานตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๔๕ เป็นต้นไปและเนื่องจากเก็บข้อมูลควรเป็นไปแนวทางเดียวกัน จึงให้สำนักงานที่ดำเนินคดีแพ่ง คดีภาษีอากร คดีแรงงาน คดีล้มละลาย คดีปกครอง คดีฟอกเงิน และคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ ใช้แบบรายงานดังกล่าวแยกจากคดีอาญาโดยให้อัยการพิเศษฝ่ายเป็นผู้รายงานภายในวันที่ ๑๕ ของเดือนถัดไป แล้วอธิบดีอัยการเป็นผู้ตรวจสอบรวบรวมส่งไปยังสำนักงานอัยการสูงสุดโดยเร็วและในคำอธิบายที่แนบมากับหนังสือฉบับนี้ได้อธิบายว่าบัญชีแสดงการทำของพนักงานอัยการคดีแพ่ง (อ.ก. ๕๐ พ.) เป็นบัญชีแสดงผลงานที่อัยการได้กระทำลงในเดือนนั้นเป็นสำคัญ โดยจะไม่กระทบกับจำนวนสำนวนที่ได้รับ เมื่อดำเนินกิจกรรมใดต่อสำนวน ๑ ครั้งจะได้ผลงาน

๑ เรื่องเสมอ ถ้ามีกิจกรรมหลายครั้งในจำนวนเดียวกันก็จะได้ผลงานทุกครั้งเสมอไป การพบพยานหรือ สืบพยานแม้คนเดียวกันหลายครั้งก็จะได้ผลงานจำนวน “คน” และจำนวน “ปาก” เท่ากับจำนวนครั้งที่พบหรือ สืบพยานโดยมีรายละเอียดดังนี้ ๑) ใช้สำหรับคดีแพ่งทุกประเภทแทนแบบ อ.ก. ๕๐ เดิม ๒) ให้แสดงผล การดำเนินการของอัยการผู้เป็นเจ้าของสำนวนในเดือนนั้น ๓) ให้เจ้าของสำนวนบันทึกกิจกรรมที่ดำเนินการ ทุกครั้งใน อ.ก. ๑๓ เพื่อที่จะตรวจสอบและแนบได้และให้ลงบันทึกลงในบัญชีนัดทำการ (บ. ๒) เพื่อให้ เจ้าหน้าที่สามารถเก็บผลงานประจำเดือนได้กับทั้งให้ปฏิบัติตามระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วย การดำเนินคดีแพ่งของพนักงานอัยการข้อ ๑๑ ด้วย ๔) เมื่อมีการนัดหมายทำกิจกรรมให้เจ้าของสำนวนบันทึก ในบัญชีนัดทำการ (บ. ๒) ๕) ให้เจ้าของสำนวนดำเนินการส่งคดีภายในเดือนที่ได้รับสำนวน ตามระเบียบสำนักงาน อัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีแพ่งของพนักงานอัยการข้อ ๙ โดยเคร่งครัด ๖) ช่อง “พบผู้แทนคดี ขอเอกสาร พบพยาน” ให้นับจำนวนครั้งที่พบในเดือนนั้น ไม่ว่าจะเป็นสำนวนเดียวกันหรือไม่ ๗) ช่อง “แจ้งฐานะคดี ขอเงิน ค่าธรรมเนียม ยื่นคำขาด” ให้นับจำนวนสำนวนที่ดำเนินการ ๘) ช่อง “อื่น ๆ” เช่น การเตือนต่าง ๆ ให้นับ จำนวนสำนวนที่ดำเนินการ ๙) ถ้าในสำนวนเดียวกันมีทั้งให้การและฟ้องแย้งให้นับจำนวนเลขลงในช่อง “ฟ้องแย้ง” และ “ให้การ” ๑๐) ช่องว่าความ “เรื่อง” ให้นับจำนวนทุกครั้งที่มีการสืบพยาน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเดิม หรือใหม่ ๑๑) ช่องว่าความ “ปาก” ให้นับจำนวนทุกครั้งที่มีการสืบพยาน ไม่ว่าจะเป็นพยานคนเดิมหรือไม่ ๑๒) ให้แนบ บัญชีแสดงการทำของพนักงานคดีแพ่ง (อ.ก. ๕๐ พ.) ไปกับบัญชีสำนวนค้างคดีแพ่ง (อ.ก. ๔๐ พ.) โดยไม่ต้องออกเลขใหม่

ต่อมา หนังสือสำนักงานอัยการสูงสุดที่ อส(สผสท.)๐๐๑๘/ว ๙๕ ลงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ นอกจากจะแก้ไขแบบ อ.ก. ๔๐ ช่องประเภทสำนวน ๗ จากข้อความว่า “สำนวนความแพ่งที่เป็นโจทก์ หรือว่าต่างแก้ต่าง” เป็นข้อความว่า “สำนวนคดีฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด” แล้ว ยังได้แนบตัวอย่าง แบบ อ.ก. ๔๐ และ อ.ก. ๕๐ และคำอธิบายการกรอกข้อมูลคดีฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดใน อ.ก. ๔๐ และ อ.ก. ๕๐ โดยตัวอย่าง อ.ก. ๕๐ ได้ให้ระบุจำนวนคดีฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดไว้ในช่องหมายเหตุ

ถัดมาหนังสือสำนักงานอัยการสูงสุดที่ อส ๐๐๐๗(สท)/ว ๓๖๕ ลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๕ เรื่อง การลงบัญชีชี้แจงเหตุที่สำนวนค้าง การจัดทำและเร่งรัดรายงานสถิติคดี ได้กล่าวถึงการจัดทำและ การเร่งรัด อ.ก. ๔๐, อ.ก. ๔๐ ก., อ.ก. ๔๐ พ., อ.ก. ๕๐, อ.ก. ๕๐ พ. และ บ. ๖ ในหนังสือเวียนนี้ได้อ้างถึง หนังสือสำนักงานอัยการสูงสุดที่ อส ๐๐๐๗(ปผ)/ว ๓๓๒ ลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๕ ซึ่งกำหนดให้พนักงาน อัยการส่งสำนวนคดีทุกประเภท เช่น อาญา แพ่งปกครอง แรงงาน ภาษีอากร ล้มละลาย ทรัพย์สินทางปัญญา และการค้าระหว่างประเทศ เป็นต้น หรือสั่งให้ดำเนินการใด ๆ เช่น สั่งสอบสวนเพิ่มเติม สั่งให้ส่งตัวผู้ต้องหา มาฟ้อง แจ้งให้ส่งเงินค่าธรรมเนียมความแพ่ง แจ้งฐานะคดี แจ้งให้ส่งใบแต่งตั้งทนาย ฯลฯ ให้แล้วเสร็จโดยเร็ว หรืออย่างช้าภายในสิ้นเดือน ทว่าผู้จัดทำรายงานบัญชีสำนวนค้าง และรายงานสถิติคดีที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก ยังขาดความเข้าใจและปฏิบัติตามหนังสือเวียนไม่ถูกต้อง ส่งผลให้รายงานสถิติคดีคลาดเคลื่อน รวมถึง การจัดทำรายงานและการส่งสถิติคดีประเภทต่าง ๆ มีความผิดพลาดและล่าช้าไม่เป็นไปตามระเบียบ ที่กำหนด จึงจำเป็นต้องออกหนังสือเวียนที่ อส ๐๐๐๗(สท)/ว ๓๖๕ ลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๕ เพื่อทำความเข้าใจกับผู้ปฏิบัติ โดยผู้เขียนขอกล่าวถึงเฉพาะในส่วนของ อ.ก. ๕๐ ซึ่งในหนังสือเวียนดังกล่าว ข้อที่กำหนดว่า การกรอกสถิติสำนวนคดีฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ให้สำรวจข้อมูลจากสารบบ ส. ๑ พ. ส่วนบัญชีแสดง การที่ทำของพนักงานอัยการ (อ.ก. ๕๐) หากพนักงานอัยการคนใดตรวจสำนวนคดีฟื้นฟูสมรรถภาพ ผู้ติดยาเสพติดให้กรอกจำนวนคดีฟื้นฟูไว้ในช่องหมายเหตุว่าก็เรื่อง ข้อหา ในการจัดทำบัญชีแสดงการทำ ของพนักงานอัยการ (อ.ก. ๕๐, อ.ก. ๕๐ พ.) ให้ผู้จัดทำใช้ความระมัดระวังในการกรอรายละเอียดและตรวจสอบ

ความถูกต้องไม่ให้ผิดพลาด ข้อหกให้สำนักงานคดีต่าง ๆ สำนักงานอัยการภาค และสำนักงานคดีแรงงานภาค ดูแลและเร่งรัดสำนักงานภายในสังกัดส่งบัญชีแสดงการที่ทำของพนักงานอัยการ (อ.ก. ๕๐, อ.ก. ๕๐ พ.) ภายในเวลาที่กำหนด

ถัดมาหนังสือสำนักงานอัยการสูงสุดที่ อส ๐๐๐๗(สท)/ว ๔๐๙ ลงวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๘ เรื่อง การรายงานบัญชีสำนวนค้างคดีแพ่งเกี่ยวกับคดีคุ้มครองผู้บริโภคของสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดีจังหวัด ได้กล่าวถึง หนังสือสำนักงานอัยการสูงสุดที่ อส ๐๐๐๗(สท)/ว ๒๖ ลงวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๘ ที่กำหนดให้การรายงานบัญชีสำนวนค้างคดีแพ่ง (คดีคุ้มครองสิทธิฯ) ของสำนักงานคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดีจังหวัดให้ส่งแบบรายงานบัญชีสำนวนเสร็จ บัญชีสำนวนค้างคดีแพ่ง (อ.ก. ๔๐ พ.) บัญชีแสดงการที่ทำของพนักงานอัยการคดีแพ่ง (อ.ก. ๕๐ พ.) ไปยังอัยการพิเศษฝ่ายคดีแพ่งภาคภายในวันที่ ๑๕ ของเดือนถัดไป เพื่อให้อธิบดีอัยการสำนักงานคดีแรงงานภาค ตรวจสอบและรวบรวมส่งไปยังสำนักงานอัยการสูงสุด และยังคงกล่าวถึงหนังสือสำนักงานอัยการสูงสุดด่วนมาก ที่ อส ๐๐๐๗(ปผ)/ว ๓๕๐ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๘ ที่กำหนดการดำเนินคดีคุ้มครองผู้บริโภคในเขตท้องที่ของสำนักงานอัยการภาคให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดีจังหวัด โดยอยู่ในความควบคุมดูแลและติดตามผลการปฏิบัติงานของอัยการพิเศษฝ่ายคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายภาค และสำนักงานอัยการภาคซึ่งการดำเนินคดีคุ้มครองผู้บริโภคในท้องที่ของสำนักงานอัยการภาค ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีแพ่งของพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๔๗ โดยให้อำนาจและหน้าที่ของอธิบดี รองอธิบดี และอัยการพิเศษฝ่าย ตามระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีแพ่งของพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๔๗ เป็นอำนาจและหน้าที่ของอธิบดีอัยการภาค รองอธิบดีอัยการภาค และอัยการพิเศษฝ่ายคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายภาค แล้วแต่กรณีนั้น เพื่อให้การรายงานบัญชีสำนวนค้างคดีแพ่งเกี่ยวกับคดีคุ้มครองผู้บริโภคของสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดีจังหวัดเป็นไปด้วยความสะดวก และรวดเร็วในการเร่งรัดติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานจากผู้บังคับบัญชาโดยตรง จึงขอให้ยกเลิกเฉพาะวิธีการรายงานคดีแพ่งที่เกี่ยวกับคดีคุ้มครองผู้บริโภคตามหนังสือสำนักงานอัยการสูงสุดที่ อส ๐๐๐๗(สท)/ว ๒๖ ลงวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๘ โดยให้อัยการจังหวัดคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดีจัดส่งแบบรายงานบัญชีสำนวนเสร็จ บัญชีสำนวนค้างคดีแพ่ง (อ.ก. ๔๐ พ.) บัญชีแสดงการที่ทำของพนักงานอัยการคดีแพ่ง (อ.ก. ๕๐ พ.) และรายงานอัยการ (บ. ๖) บัญชี ๑๑ ที่เกี่ยวกับคดีคุ้มครองผู้บริโภคของแต่ละเดือนไปยังอัยการพิเศษฝ่ายคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายภาค ภายในวันที่ ๑๕ ของเดือนถัดไป เพื่อให้อธิบดีอัยการภาค ตรวจสอบและรวบรวมส่งไปยังสำนักงานอัยการสูงสุดโดยเร็ว ทั้งนี้ ให้เริ่มส่งรายงานดังกล่าวตั้งแต่วางงานของเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๘ เป็นต้นไป ส่วนการรายงานคดีแพ่งทั่วไปให้รายงานตามหนังสือสำนักงานอัยการสูงสุดที่ อส ๐๐๐๗(สท)/ว ๒๖ ลงวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๘ ตามเดิม

ลำดับถัดมาหนังสือสำนักงานอัยการสูงสุด ที่ อส ๐๐๐๗(สท)/ว ๑๙๐ ลงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๒ เรื่อง สารบบคดีปกครองและแบบรายงานคดีปกครอง หนังสือเวียนฉบับนี้กล่าวว่า ตามที่สำนักงานอัยการสูงสุดได้ประกาศให้มีระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๖๐ ลงวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๖๐ และมีผลใช้บังคับแล้วนั้น ปรากฏว่ายังไม่มีสารบบคดีปกครองและแบบรายงานคดีปกครองโดยเฉพาะ เพื่อให้เหมาะสมกับรูปแบบการดำเนินคดีปกครองซึ่งจะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการตรวจสอบและติดตามการดำเนินคดีให้ดียิ่งขึ้น ตามระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๒๙ การรายงานเหตุสำนวนค้าง และข้อ ๓๐ การรายงานผลการปฏิบัติราชการ กำหนดให้พนักงานอัยการเมื่อได้พิจารณาเรื่องหรือสั่งรับว่าต่างหรือแก้ต่างสำนวนคดีใด ให้อัยการพิเศษฝ่าย

รายงานเรื่องดังกล่าวถึงอธิบดีอัยการทราบเป็นรายเดือนภายในวันที่สิบห้าของเดือนถัดไป ตามแบบ และวิธีการที่สำนักงานอัยการสูงสุดกำหนดนั้น สำนักงานอัยการสูงสุดจึงได้กำหนดสารบบคดีปกครองและแบบ รายงานคดีปกครองตามสิ่งที่ส่งมาด้วย โดยให้ปฏิบัติตามระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดี ปกครอง พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๓๐ และให้อธิบดีอัยการตรวจสอบและรวบรวมส่งไปอัยการสูงสุดโดยเร็ว ให้ใช้ สารบบคดีปกครองและแบบรายงานคดีปกครองตั้งแต่เดือนกรกฎาคม ๒๕๖๒ เป็นต้นไป ทั้งนี้ในส่วนของบัญชี แสดงการทำของพนักงานอัยการได้กำหนดไว้ ๒ แบบ ได้แก่ บัญชีแสดงการทำของพนักงานอัยการ คดีปกครอง (ศาลปกครองชั้นต้น) หรือแบบ (อ.ก. ๕๐ ป.ต.) บัญชีแสดงการทำของพนักงานอัยการคดีปกครอง (ศาลปกครองสูงสุด) หรือแบบ (อ.ก. ๕๐ ป.ส.)

ในเวลาต่อมา หนังสือสำนักงานอัยการสูงสุด ที่ อส ๐๐๐๗(พก)/ว ๓๗๔ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๖๓ ได้เวียนระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๖๓ ให้ทุกคนทราบ โดยอัยการสูงสุดได้ลงนามเมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓ ให้ระเบียบดังกล่าวมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๓ ระเบียบฉบับนี้ได้ยกเลิกระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๗ นับเป็น ครั้งแรกของระเบียบการดำเนินคดีอาญาที่ได้รับรู้เรื่องการรายงานบัญชีสำนวนค้าง โดยสำนักงานอัยการสูงสุด เห็นความสำคัญของการรายงานบัญชีสำนวนค้างของสำนักงานต่าง ๆ ทั่วประเทศ และการรายงานบัญชี สำนวนค้างนับเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทำงานที่ขาดไม่ได้ ทั้งยังแสดงให้เห็นผลการปฏิบัติงานของ พนักงานอัยการ ข้อมูลที่ได้รับจากการรายงานยังนำมาใช้ในการบริหารงานบุคคล บริหารงานคดี บริหารงาน งบประมาณของสำนักงานอัยการสูงสุด จึงได้กำหนดเรื่องการรายงานบัญชีสำนวนค้างไว้ในระเบียบฉบับนี้ ผู้เขียนขอกล่าวถึงเฉพาะบัญชีแสดงการทำ (อ.ก. ๕๐) โดยในระเบียบนี้ได้กำหนดไว้ในข้อ ๑๕๑ ว่า ให้ส่งบัญชี แสดงการทำของพนักงานอัยการ (อ.ก. ๕๐) ไปพร้อมกับรายงานบัญชีสำนวนค้าง

ประการสุดท้าย ผู้เขียนขอรณรงค์การเขียนคำบางคำที่พนักงานอัยการหรือเจ้าหน้าที่ธุรการ มักจะเขียนผิดเป็นประจำ คำเหล่านั้นเป็นคำที่ใช้เรียกขานแบบพิมพ์ที่เป็นไบบลิว เช่น คำว่า อ.ก. ๑, อ.ก. ๔, อ.ก. ๑๓, อ.ก. ๑๔, อ.ก. ๔๐, อ.ก. ๔๐ ก. ฯลฯ หลังคำว่า อ.ก. ต้องเว้นวรรคหนึ่งเคาะแล้วตามด้วยตัวเลข เช่นเดียวกับแบบพิมพ์ที่เป็นสารบบ ส. ๑, ส. ๒, ส. ๓, ส. ๔, ส. ๕ ก. ฯลฯ หรือแบบพิมพ์ที่เป็นบัญชี เช่น บ. ๒, บ. ๖, บ. ๗ เป็นต้น ทั้งนี้ ลักษณะการเขียนดังกล่าวดูได้จากหนังสือประมวลระเบียบข้อบังคับและหลักปฏิบัติ ราชการของกรมอัยการเล่ม ๑ พ.ศ. ๒๕๐๓ และเล่ม ๒ พ.ศ. ๒๕๑๗ ซึ่งเหมือนกับการเขียนชื่อของพระราชบัญญัติ หรือระเบียบต่าง ๆ ที่มีคำว่า พ.ศ. อยู่ท้ายชื่อ หลัง พ.ศ. จะเว้นหนึ่งเคาะแล้วตามด้วยตัวเลข แต่มีหนังสือเวียน บางฉบับรวมถึงคู่มือของบางสำนักงานเขียนผิด เช่น เขียนคำว่า อ.ก. แล้วตามด้วยตัวเลขโดยไม่เว้นวรรคหรือ บางครั้งคำว่า อ.ก. ก็เขียนเป็น อ.ก. แล้วตามด้วยตัวเลขที่เขียนติดกัน หากเขียนผิดกันจนเคยชิน ต่อไปคงไม่รู้ว่า ที่ถูกต้องเขียนอย่างไร ผู้เขียนจึงขอฝากเรื่องนี้ไว้กับคนรุ่นหลังด้วย